

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 10.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értéke	30
Íráskészség	30
Szóbeli	30
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

A cél az eredeti szöveg rekonstruálása, mégsem a mondatoknak a szövegben elfoglalt helyét, hanem a mondatok közötti kapcsolatok megtalálását pontozzuk. Jó megoldásként tehát csak az fogadható el, ha a vizsgázó a mondatot az előtte álló vagy az őt követő mondathoz helyesen rendelte hozzá, függetlenül attól, hogy melyik helyre írta be a betűt. Ha a vizsgázó az utolsó betűt a helyére írja, akkor azért mindenképpen jár pont.

Ennek megfelelően a következő kapcsolódásokért lehet pontot adni:

F-D	1 pont
D-C	1 pont
C-B	1 pont
B-E	1 pont
E-A /A a végén	1 pont

Teljesen helyes megoldás:

0.	1.	2.	3.	4.	5.
F	D	C	B	E	A

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. abgehen

6. – 7. Sie wollten dem Militärdienst entgehen. / Als Soldat erwartete sie keine große Zukunft.
/Mit (einem) Studium genoss man großes Ansehen. (Kettő kell, a sorrend mindegy.)

8. – 9. (ein einfaches) Empfehlungsschreiben (des Lehrers) / Interview mit dem Dekan **vagy**
Interview auf Lateinisch **vagy** Interview mit dem Dekan auf Lateinisch (A sorrend mindegy.)

10. die Unis füllten sich / das Niveau sank

11. in Preußen

12. Nach seinen Ideen wurde das Abitur (1812) neu gestaltet. / Nach seinen Ideen wurde die
Zugangsprüfung weiterentwickelt. / genaue Festlegung der Inhalte

13. (nur) die Söhne der oberen Gesellschaftsschichten

14. – 15. Lehrerausbildung / Lehrer als Beamter bzw. Staatsdienst entstand (A sorrend mindegy.)

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. 2 Stunden

16. die Sensibilisierung (Auseinandersetzung – nyelvileg nem helyes, de elfogadható.)

17. der Gebärdensprache

18. dem (Tast)stock / dem Rollstuhl

19. in der Stadt / auf der Straße

20. Unsicherheit

21. (zu) hoch (im Regal)

22. nicht erkennbar / nicht zu erkennen

23. Radfahrer / Fahrräder

24. freundlich (zu ihnen)

4.

0.	25.	26.	27.	28.	29.
G	B	C	A	E	F

Kimarad: D

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 29 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
29	30
28	29
27	28
26	27
25	26
24	25
23	24
22	23
21	22
20	21
19	20
18	19
17	18
16	17
15	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
14	14
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1
0	0

Források

1. www.kindernetz.de/infonetz/gluehbirne/-/id=173204/nid=173204/did=33098/1gnwlrc/index.html
2. www.planet-wissen.de/alltag_gesundheit/lernen/abitur/index.jsp
3. www.siegener-zeitung.de/nachrichten/aktuell/region/olpe/3/article/95/behindert-auf-zeit.html
4. www.focus.de/digital/multimedia/forschung-und-technik-fahrende-untertasse_aid_508447.html

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

0. B) *schmecken*
1. D) *gibt*
2. B) *den*
3. B) *um*
4. A) *notwendige*
5. A) *besser*
6. D) *Wer*
7. C) *sollte*
8. B) *sprudelnd*

2.

0. *liefert*
9. *nutzen / nützen / benutzen*
10. *genügen*
11. *aufzustellen*
12. *zusätzlich*
13. *verwenden*
14. *angefeuchtetes*
15. *hemmt*
16. *heißem*

3.

0.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
C	F	I	B	D	H	A	G

Kimarad: E

4.

0. *Von*
24. *mit*
25. *an*
26. *bis*
27. *für*
28. *um*
29. *in*
30. *durch*

Kimarad: über

5.

A megoldásba csak 4 ✓-t lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges ✓-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány ✓ szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 4-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze, hogy az itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot. A feladatra nullánál kevesebb pont nem adható.

01. *ist*
02. ✓
31. *zu*
32. *der*
33. ✓
34. *einer*
35. *werden*
36. *viel*
37. ✓

38. *es*
39. *sein*
40. *einen*
41. *sowohl*
42. ✓
43. *für*
44. ✓
45. *um*

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 45 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
45	30
44	29
43	29
42	28
41	27
40	27
39	26
38	25
37	25
36	24
35	23
34	23
33	22
32	21
31	21
30	20
29	19
28	19
27	18
26	17
25	17
24	16
23	15

Dolgozatpont	Vizsgapont
22	15
21	14
20	13
19	13
18	12
17	11
16	11
15	10
14	9
13	9
12	8
11	7
10	7
9	6
8	5
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1
0	0

Források

1. www.mittelbayerische.de/leben/aufgetischt/aufgetischt/gut-zu-wissen/artikel/oel_im_nudelwasser_behindert_d/522804/oel_im_nudelwasser_behindert_d.html
2. www.tt.com/csp/cms/sites/tt/Überblick/Freizeitüberblick/Leben/923397-6/abkühlen-mit-gutem-gewissen.csp
3. www.wdr5.de/sendungen/leonardo/s/d/24.06.2010-16.05/b/die-kleine-anfrage-warum-fallen-insekten-nicht-von-der-decke.html
4. www.dw-world.de/dw/article/0,,4458598,00.html
5. www.sueddeutsche.de/jobkarriere/484/496796/text/

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként csak 5 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 5-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

Figyelem! Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, tehát 10 X-et írt be, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

0.	X	wie viele Teilnehmer die Deutscholympiade hat.
		aus wie vielen Ländern die Teilnehmer kommen.
1.	X	woran die Teilnehmer an diesem Tag arbeiten.
2.	X	was der Hauptpreis ist.
		wie viele Preise verteilt werden.
		über welchen deutschen Schriftsteller eine Präsentation gehalten werden muss.
3.	X	welche Themen die Gruppen bearbeiten.
		wie viele Mitglieder die Jury hat.
4.	X	wonach die Jury die Teilnehmer bewertet.
		welche kulturellen Programme während der Deutscholympiade angeboten werden.
5.	X	welche Motivation zum Deutschlernen die Teilnehmerin aus Albanien hat.

2.

	R	F
0.	X	
6.		X
7.		X
8.	X	
9.	X	
10.	X	
11.		X
12.	X	

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeket kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. 6 Wochen	17. zuletzt / Nachdem alle Fahrgäste ausgestiegen sind./ Wenn die Flugbegleiterin ihn abholt.
13. Verwandte, Freunde (a sorrend mindegy)	18. (Die Person) muss vorher angemeldet werden.
14. um sein (ehemaliges) Au-pair-Mädchen zu besuchen	19. (Die Person) muss sich (durch einen Pass) ausweisen.
15. eine gelbe Tasche	20. 40 Euro / 40-100 Euro
16. Sicherheitskontrolle / Abflug-Gate	

Deutscholympiade

Beim Mittagessen können die 100 Jugendlichen endlich durchatmen. Von morgens 9 Uhr saßen sie in Kleingruppen zusammen, haben sich beratschlagt, ausprobiert und geprobt: Es geht um die große Präsentation. Sie gehört zu einer Reihe von Prüfungen, durch die am Ende die Gewinner der internationalen Deutscholympiade ermittelt wird. Haris Poturkeutsch aus Bosnien Herzegowina lernt bereits seit acht Jahren Deutsch und würde nur allzu gerne den Hauptpreis gewinnen: einen zweiwöchigen Intensivsprachkurs am Goethe-Institut. Heinrich von Kleist zählt zu seinen Lieblingsschriftstellern. Durch seine Werke begann er, sich für die deutsche Sprache zu begeistern.

„Das sind die großen Schriftsteller. Und das fasziniert mich so, dass sie durch die Zeit nicht an Stärke verlieren. Ich mag die Sprache, weil sie ist besonders stark an Ausdruck.“

Haris Gruppe hat das höchste Sprachniveau. In der ersten Woche wurden die Schüler zunächst in drei unterschiedliche Sprachkategorien eingeteilt. In der zweiten Woche müssen sie sich nun in schriftlichen und mündlichen Prüfungen beweisen. Bei der anstehenden Präsentation wird Haris Gruppe zum Thema „Geld und Kapitalismus“ ein Theaterstück aufführen. Das Thema für das mittlere Sprachlevel lautet „Mode und Geschmack“, für das untere Sprachniveau „Leben in Frankfurt“. Ob die Gruppen ihre Themen in Talkshows, Sketchen oder Rapsongs präsentieren, entscheiden sie selbst. Neben der Kreativität achtet die Jury natürlich auf die Deutschkenntnisse der 14 bis 19-Jährigen und besonders auf ihre Entwicklung innerhalb der ersten Woche.

„Ich habe meinen Akzent ein bisschen verbessert und die deutsche 'r': Straße“

Francis Gjata kommt aus Albanien und möchte gern in Jena Wirtschaftswissenschaft studieren. Dafür büffelt sie tagtäglich deutsche Vokabeln und Grammatik. Inzwischen hat sie aber nicht nur ihre Aussprache verbessert.

„Ich habe gelernt, wie ich mit Leuten arbeiten kann. Und am meisten habe ich verstanden, dass es nicht so wichtig ist, woher du kommst oder was du sprichst, sondern was für Ideen du hast.“

Der interkulturelle Austausch steht für fast alle Jugendlichen im Mittelpunkt.

Bei so viel Ehrgeiz dürfte die letzte Woche der Deutscholympiade richtig spannend werden.

Nachrichten

Straßenverkehr

Wie kommt ihr morgens zur Schule? Oder nachmittags zum Schwimmunterricht? Oder zu euren Freunden? Ganz oft werdet ihr wahrscheinlich von euren Eltern gebracht, mit dem Auto oder dem Fahrrad zum Beispiel – weil sie glauben, dass es für euch zu gefährlich ist auf der Straße. Eine neue Untersuchung sagt aber: Die Straßen sind sicherer geworden für Kinder, zumindest in der Großstadt. Mehr dazu weiß Sandra Döter:

Das sind typische Sätze von Eltern, die Angst haben, dass ihren Kindern im Straßenverkehr etwas passiert: „Da kannst du mit dem Fahrrad nicht lang fahren“, oder: „Da musst du doch von einem Bus in den anderen steigen, das ist zu gefährlich“. Deshalb geht in der ersten Klasse kaum ein Kind allein zur Schule. Das war nicht immer so: Vor rund 40 Jahren gingen morgens fast alle Kinder ohne ihre Eltern los.

Vor allem in großen Städten mit breiten Straßen und viel Verkehr haben Eltern Angst um ihre Kinder. Die neue Studie sagt aber: Da ist es gar nicht gefährlicher als in kleinen Städten.

76 Städte mit mehr als 100.000 Einwohnern wurden untersucht, und es kam heraus, dass dort nicht mehr Kinder und Jugendliche verunglücken als in Städten mit weniger Einwohnern. Das hat verschiedene Gründe: zum einen fahren Kinder und Jugendliche in einer großen Stadt häufiger mit Bus und Bahn, und da passiert eben auch nicht so oft was. In der Stadt werden sie oft auch anders auf den Straßenverkehr zu Fuß oder mit dem Rad vorbereitet, zum Beispiel, indem sie in Verkehrsschulungen lernen, sich sicher im Straßenverkehr zu bewegen. Fotos von echten Unfällen hätten Kindern und Jugendlichen gezeigt, wie schnell etwas passieren kann und ihnen dabei geholfen, mehr darauf zu achten, sicher Fahrrad zu fahren. In Köln und Hamm funktioniert das besonders gut, dort sind in den letzten Jahren immer weniger Mädchen und Jungen verunglückt.

Flüchtlinge

Wie viel Geld braucht ein Mensch zum Leben? Mit dieser Frage hat sich das Karlsruher Bundesverfassungsgericht befasst. Das ist das höchste deutsche Gericht.

Mehr dazu sagt euch Ulla Ellerhaus:

Flüchtlinge kommen nach Deutschland, weil sie in ihrem Heimatland verfolgt werden oder weil sie so arm sind, dass sie dort nicht überleben können oder sich hier ein besseres Leben versprechen. Die meisten von ihnen dürfen in Deutschland erstmal nicht arbeiten – bis geklärt ist, ob sie das Recht haben, dauerhaft hier zu bleiben. Sie können deshalb auch nicht selbst für ihren Lebensunterhalt sorgen.

Damit sie sich trotzdem Essen, Trinken, Seife, Kleider und andere Dinge kaufen können, die sie zum Leben brauchen, bekommen sie Geld vom deutschen Staat: Ein erwachsener Flüchtling erhält bisher 224 Euro. Das ist viel zu wenig, um ein menschenwürdiges Leben zu führen, finden die Verfassungsrichter. Und ein menschenwürdiges Leben ist ein Grundrecht für alle Menschen, die in Deutschland leben. Schließlich muss man nicht nur Brot kaufen, sondern auch mal mit dem Bus fahren oder sich ein Buch kaufen können.

Die Richter entschieden deshalb heute, dass sich die Geldzahlungen für die Flüchtlinge an dem orientieren müssen, was andere arme Menschen in Deutschland vom Staat erhalten.

130.000 Flüchtlinge bekommen dann ab sofort – und auch schon rückwirkend für die letzten eineinhalb Jahre – 336 Euro pro Monat, also 112 Euro mehr als bisher.

Alleinreisende Kinder

Die Sommerferien sind für alle berufstätigen Eltern eine Herausforderung. Wer hat schon 6 Wochen Urlaub am Stück? Meistens springen Verwandte oder Freunde bei der Ferienbetreuung ein, aber was, wenn die am anderen Ende der Republik wohnen oder gar im Ausland? Mitfliegen, nur um das Kind sicher in die Ferien zu bringen, das ist umständlich, teuer und meist auch gar nicht nötig. Viele Fluglinien und auch die Bahn bieten nämlich einen Betreuungsservice für alleinreisende Kinder an. Der achtjährige Lowis wird alleine nach London fliegen, um sein ehemaliges Au-pair-Mädchen zu besuchen. Wie alle alleinreisenden Kinder zwischen 5 und 12 Jahren muss auch er bei der Lufthansa für den Begleitservice angemeldet werden und sich an einem speziellen Schalter einchecken lassen. „Nachdem du noch nicht alleine geflogen bist, kriegst du so eine gelbe Tasche. Und diese gelbe Tasche heißt für alle, die dich jetzt sehen, dass du alleinreisend unterwegs bist, OK? Du bist was ganz Besonderes für uns. In diese Tasche kommt alles rein, also dein Ausweis, deine Bordkarte...“ „Diese Tasche lässt man immer dran, oder?“ „Ja genau, die Kinder müssen diese Tasche immer sichtbar tragen, auch im Flugzeug.“ Wenn alleinreisende Kinder fliegen, dürfen die Eltern sie bis an das Abflug-Gate begleiten, das heißt, sie können die Sicherheitskontrollen gemeinsam erleben. Ab dem Gate sagen Eltern adieu. Ihr Kind wird dann vom Kinderbetreuungsdienst zum Flieger gebracht und dort entgegengenommen. Alleinreisende

Kinder dürfen als erste einsteigen, vor allen anderen Fluggästen. An Bord wartet eine Flugbegleiterin, die Lowis jetzt zu seinem Sitz führt. „Wenn wir dann ankommen in London, Lowis, dann bleibst du bitte sitzen, bis alle Gäste ausgestiegen sind („Gut.“) und dann komme ich wieder und hole dich und dann gehen wir wieder zum Ausgang und da nimmt dich wieder die Kollegin in Empfang, die dich dann zu deinem Au-Pair-Mädchen bringt.“ („Gut.“) Bei Flügen darf das Kind am Zielort ausschließlich von vorher angemeldeten Menschen abgeholt werden, die sich durch einen Pass ausweisen müssen. Dazu muss es nach der Landung an seinem Platz sitzen bleiben, bis die Flugbegleiterin Zeit hat, es wiederum dem Betreuungsservice zu übergeben, der es dann zum Gepäck und zum Ausgang bringt. Der Betreuungsservice für alleinreisende Kinder kostet bei der Lufthansa 40 bis maximal 100 Euro. Andere Airlines bieten ähnliche Services an. Es gilt, das im Einzelnen konkret zu erfragen. Informationen zum Begleitservice der Fluglinien können Sie auch noch mal auf unserer Internetseite nachlesen auf Bayern2.de

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 20 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
20	30
19	29
18	27
17	26
16	24
15	23
14	21
13	20
12	18
11	17

Feladatpont	Vizsgapont
10	15
9	14
8	12
7	11
6	9
5	8
4	6
3	5
2	3
1	2
0	0

Források

1. www.dradio.de/dlf/sendungen/pisaplus/1805225/
2. www.lilipuz.de/nachrichten
3. www.br-online.de/podcast/mp3-download/bayern2/mp3-download-podcast-notizbuch-service.shtml

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontonál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szövegheosztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az új helyesírás teljes körű bevezetésével a régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban a Formai jegyek és hangnem szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	2
Szövegalkotás	3
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	10

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfelé kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a *Tartalom*, *Szövegalkotás*, *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a Formai jegyek és hangnem szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z.B.-al közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs*, *kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó variációk számítanak helyesnek. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor a formai jegyek nem megfelelőek (0 pont).

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/! Sehr geehrter Herr ... ,/! Sehr geehrte Frau ... ,/!	Mit freundlichen Grüßen Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/! Liebe Freunde,/! Hallo,/! Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Mit (den) besten Grüßen Mit herzlichen Grüßen Herzliche / Liebe / Viele Grüße Herzlich(st) Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szó szerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szó szerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

-
- az önálló mondatok közötti kötőszók,
 - rámutató szók (különféle névmások, határozószók),
 - egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalat szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előjárószt helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondat szerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- Dátum = D
- Megszólítás = M
- Köszönés = K
- Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- Ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A *Tartalom* szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókinsz, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- L = lexikai hiba,
- ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,
- É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó

H = helyesírási hiba

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó

nyíl = szórendi hiba

aláhúzás + i = ismétlődő hiba
i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.
A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
A vizsgázó a kommunikációs célokat nagyrészt megfelelően valósította meg.	A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
vagy: A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és még legalább egy irányító szempontot tárgyalt részben.
A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és nem tárgyalta a többi szempontot.
Alapvető kommunikációs célját nem éri el.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás, dátum, elköszönés és aláírás.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás és aláírás. A dátum és az elköszönés hibás vagy hiányzik.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Hiányzik vagy nem helyes a megszólítás és/vagy az aláírás.
vagy: A vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.
A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmozából áll.

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos.
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre.
A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszerszerű hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezés mód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	20

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a 4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezésmód

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Javítási jelrendszer

Lásd az első feladatnál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozza ki a témát. Minden irányító szempont-hoz két gondolatot fogalmazott meg.
Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalta részben (egy gondolatot írt hozzájuk). A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalta részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg). A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes.

A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést. |

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos. Rendszeres hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.